

Ministerieel besluit houdende wijziging van het besluit van de secretaris-generaal van 3 juli 1942 houdende de rangschikking als monument van het Sint-Janshospitaal te Brugge

DE VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING EN VLAAMS MINISTER VAN FINANCIËN EN BEGROTING EN RUIMTELIJKE ORDENING,

Gelet op de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, inzonderheid op artikel 6, §1, I, 7, ingevoegd bij de bijzondere wet van 8 augustus 1988;

Gelet op het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten, stads- en dorpsgezichten, inzonderheid op artikel 9 in fine, gewijzigd bij het decreet van 10 maart 2006;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 27 juli 2004 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse Regering, gewijzigd bij besluiten van de Vlaamse Regering van 15 oktober 2004, 23 december 2005, 19 mei 2006, 28 juni 2007, 10 oktober 2007, 14 november 2007, 5 september 2008 en 22 september 2008;

Gelet op het besluit van de regent van 9 februari 1946 tot behoud van de bindende kracht na 15 februari 1946 aan de besluiten tot rangschikking van monumenten en landschappen, genomen tijdens de vijandelijke bezetting;

Gelet op het besluit van de secretaris-generaal van 3 juli 1942 houdende de rangschikking als monument van het Sint-Janshospitaal van Brugge;

Overwegende dat het gepast voorkomt te motiveren waarom het Vlaams Gewest haar beleid sinds 1942 ten opzichte van de beschermde Sint-Janssite wijzigt;

Overwegende dat uit een toetsing van de aanwezigheid van de erfgoedwaarden van de volledige Sint-Janssite moet worden vastgesteld dat het zogenaamde koetshuis door verschillende verbouwingsfasen nog onvoldoende erfgoedwaarde bezit en dat bovendien zelfs een groter gedeelte van de betreffende beschermde site geen noemenswaardige erfgoedwaarde meer bezit en dat dus zowel het koetshuis als de naastgelegen bovengrondse parking, gelegen aan de Zonnekemeers naast het koetshuis, niet beschermenswaardig meer wordt geacht;

Gelet op het advies van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen, gegeven op 15 januari 2009, waarin de Koninklijke Commissie zich ongunstig uitspreekt over de wijziging van het beschermingsbesluit van de Sint-Janssite in Brugge;

Overwegende dat voor de wijziging van het beschermingsbesluit van 3 juli 1942 volgende relevante beschouwingen en conclusies omtrent het verlies aan erfgoedwaarden van een gedeelte van de site van het Sint-Janshospitaal als volgt kunnen worden samengevat:

1° Het beschermingsbesluit van 3 juli 1942 is vrij ongenueanceerd in de omschrijving van het voorwerp van de bescherming. In 1942 werd, zoals gebruikelijk voor beschermingsbesluiten genomen tijdens oorlogsperiode, louter het volledige perceel, toen kadastraal bekend Sectie C nr. 1156d, beschermd als monument. Zonder afbreuk te willen doen aan de motivatie waarom in 1942 werd beslist tot bescherming van de site, stellen we vast dat een motivatie voor het opnemen van het volledige perceel niet werd gegeven, evenmin een duidelijke beschrijving van alle bedoelde delen. Alle elementen die werden beschermd waren eigendom van de Commissie van Openbaren Onderstand. Vandaag kan evenwel worden vastgesteld dat het koetshuis en de restructuur ten westen van het 19de-eeuwse ziekenhuis geen erfgoedwaarde van algemeen belang bezitten in tegenstelling tot andere zeer waardevolle erfgoedelementen op de site.

2° Zowel het koetshuis als de restructuur ten westen van het 19de-eeuwse ziekenhuis hebben vandaag geen cultuurhistorische waarde meer van algemeen belang, in vergelijking met gelijkaardige constructies uit dezelfde periode. Slechts enkele elementen van het verleden van de site zijn zichtbaar, maar dit gedeelte van de site werd zodanig aangetast door verschillende opeenvolgende verbouwingen, dat de cultuurhistorische waarde nagenoeg volledig verdwenen is. Daarom is dit gedeelte van de site dan ook niet meer beschermingswaardig. Integrale reconstructie op dergelijke schaal is, voor wat de restructuur betreft, gelet op de hoge graad van aantasting binnen de huidige inzichten van de monumentenzorg niet meer te verantwoorden.

3° Het koetshuis betreft nog slechts een fragment van het oorspronkelijk opgerichte hospitaalcomplex van de Brugse architect Alleweireldt, waarvan de onmiddellijk aangrenzende elementen inmiddels verdwenen zijn. Op de vrijgekomen terreinen werd met minimale middelen een parking aangelegd zonder enige erfgoedwaarde. Door deze grootschalige afbraakoperatie is de authenticiteit- en ensemblewaarde herleid tot nul. Deze herhaalde destructieve ingrepen hebben het oorspronkelijke concept van de architect in hoge mate aangetast.

4° Door de afbraak van verschillende bouwwerken ten zuiden van het 19de-eeuwse ziekenhuiscomplex en ook de veelvuldige verbouwingen aan het koetshuis zelf werd dit gedeelte van de site in dergelijke mate onherstelbaar ontsierd dat ze een ongepaste negatieve invloed uitoefent op de beleving van de waardevolle erfgoedkenmerken en erfgoedelementen van de site. De aanwezigheid van het koetshuis en van de parking zorgen er bovendien voor dat het aanwezige waardevolle onroerend erfgoed op de Sint-Janssite in een negatief kader komt te staan. Dit zorgt voor een vermindering van de erfgoedwaarde van de volledige site.

5° Door de decennialange verwaarlozing en de verminking door verbouwingen in de jaren negentig moet vandaag worden vastgesteld dat een bescherming van algemeen belang voor het koetshuis en de aangrenzende restructuur niet meer kan worden verantwoord.

6° Door de afbraak in 1992 van een groot gedeelte van het complex met de stookruimtes heeft het koetshuis vandaag geen fysische en geen cultuurhistorische band meer met de rest van de

Sint-Janssite. Deze situatie wordt nog versterkt door de geïsoleerde ligging op een uithoek van het perceel omgeven door een braakliggend terrein, die vandaag wordt gebruikt als parking.

7° Hoewel het koetshuis een beeldbepalend karakter kan worden toegeschreven, vormt dit op zich geen decretaal bepaald element in de afweging tot bescherming.

8° In het interieur van het koetshuis is de houten balklaag op gietijzeren kolommen nog aanwezig maar het behoud van de balklaag weegt niet afdoende door om de bescherming van algemeen belang voor het hele gebouw te verantwoorden. Verder blijkt uit niets dat de bescherming van het koetshuis in 1942 is gebaseerd op de aanwezigheid van de houten balklaag op gietijzeren zuilen. De authenticiteit van het koetshuis werd immers aangetast door het verwijderen van twee traveeën in 1992, zoals vergelijkend onderzoek duidelijk heeft aangetoond.

9° Naast de afbraak in de jaren negentig van na de bescherming opgerichte aanbouwsels werden tevens oorspronkelijk beschermde gebouwen vernietigd zoals de stookruimtes en de wasserij.

10° Door de afbraak in de jaren negentig, de aanleg van de parking en andere infrastructuur en het verdwijnen van de link met de rest van het hospitaalcomplex moet worden vastgesteld dat het koetshuis niet meer kan worden waargenomen als een getuige van de evolutie van de site. Door herhaalde ingrepen aan het koetshuis herinnert zelfs het materiaal weinig of niet meer aan de vroegere ziekenhuissite. Het uit de bescherming lichten van het koetshuis en de naastgelegen restruimte is aldus geen verarming van de erfgoedwaarde.

Overwegende dat uit bovenstaande beschouwingen en vaststellingen afdoende duidelijk wordt dat de oorspronkelijke context van het 19de-eeuwse ziekenhuis door de afbraak van de wasserij en stookruimtes werd geschaad en dat de architectuur- en cultuurhistorische waarde van het gedeelte ten westen en ten zuiden van de 19de-eeuwse paviljoenen vernietigd werd bij de afbraakoperatie van 1992 waarbij twee achterste traveeën van het koetshuis afgebroken werden, de vensteropeningen aan de waterzijde volledig werden uitgebroken en een nieuwe achtergevel in historiserende stijl werd opgericht;

Overwegende dat omwille van bovenstaande vaststellingen en conclusies een juiste en afgewogen afbakening van de beschermde site van het Sint-Janshospitaal in Brugge, die feitelijk een inkrimping van de bestaande bescherming betekent, zich opdringt,

BESLUIT:

Enig artikel. Aan artikel 1, 1) van het besluit van de secretaris-generaal van 3 juli 1942 houdende de rangschikking als monument van het Sint-Janshospitaal van Brugge worden de woorden "kadastraal bekend Sectie C Nr. 1156d (2Ha 39a 62 ca) eigendom van de Commissie van Openbaren Onderstand;"

vervangen door de woorden "kadastraal bekend Sectie C nr. 1161 C, 1161 G (deel) en 1161K (deel) zoals afgebakend op bijgevoegd plan".

Brussel,

23 FEB. 2009

Viceminister-president van de Vlaamse Regering en
Vlaamse minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening,

A handwritten signature in blue ink, consisting of a long horizontal stroke followed by a small upward curve at the end.

Dirk VAN MECHELEN